

KANDIDATNUMMER 3276

Sidetall 1 av 3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III
Skriftlig eksamen
4 timer

Den internasjonale sommerskole
Universitetet i Oslo
2015

I Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvordan er statusen for dialektene i Norge sammenliknet med andre nordiske land?

Dialektene i Norge har høy status sammenliknet med andre nordiske land. Politiker og TV også bruker dialektene sine.

2. Hvorfor finnes det ikke en offisiell uttaleordbok for norsk?

Det er fordi det ~~er ikke~~ er noe hoveddialekt i Norge, finnes det ikke en offisiell uttaleordbok for norsk. Ingen kan bestemme hvilken er best.
Ingen kan bestemme hvilken er den best dialekten.

3. Hva er årsaken til at talemålet i hovedstaden ofte har høy status i mange land?

De som arbeider med politikk, økonomi og kultur mest bor i hovedstaden, og tale-språket som de bruker har høy status.

4. I Norge var det lenge slik at folk som flyttet til Oslo forandret dialekten sin.

Hva var årsakene til dette?

Oslo folk ville ikke akseptere andre dialekter utenfor Oslo. Derfor følte de dumme eller ble redd hvis de snakket dialektene sine.

5. Nevn fire trekk som kjennetegner den generelle samfunnsutviklingen i Norge i 1970-årene.

De hadde miljøkamp, kvinnekamp og saker om olje boring. I tillegg hadde de en diskusjon om medlemskap i EU.

6. Hvilke konsekvenser hadde utviklingen på 1970-tallet for synet på og bruken av dialektene?

Ny stolthet oppstod. Etter Oslo dominerende begynte de som bruker andre dialekter å stolte hjemmestedene sine og dialektene sine.

7. Hvilke dialekter er ifølge Arne Torp mest utsatt for forandringer på 2000-tallet?

Ifølge Arne Torp er det Bø-dialekt, Dill-dialekt og Hallingdal-dialekt som er mest utsatt for forandringer på 2000-tallet.

8. Hva ser Arne Torp som hovedårsaken til dialektforandringer hos unge mennesker på 2000-tallet?

Hovedårsaken er at unge mennesker flytter ofte og bor i boligfelt. Der snakker de mest bokmål og føler seg flaut for å snakke dialektene deres.

9. Hva inneholder boken *Leve dialekten – en mental språkreise* av Gunnhild Kverness?

Boken inneholder intervjuer av 14 kjente nordmenn som snakker dialektene sine.

10. Hva mener sangeren Kari Bremnes er viktigst for å beholde dialekten sin?

Hun mener at det å like dialekten sin er viktigst.

II Tekst med oppgaver

Operasjon avlogging

Aftenposten, 24.01.2015

«Pappa, elsker du mobilen din høyere enn du elsker meg?» Spørsmålet fra sjuåringen kom ikke direkte overraskende. Situasjonene der Lars Bratsberg holdt ett øye på ungene og det andre på mobilen, var blitt så mange at han ikke merket det selv. «Så klart jeg ikke elsker mobilen min mer enn deg», svarte han beroligende, men inni seg var han usikker. Hadde han gått for langt?

Negative konsekvenser

Mobilbruk er et sikkert samtaleemne når folk over 30 år møtes til middag. De er også den siste generasjonen som husker hvordan verden var uten Internett. Gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjette minutt. Den forstyrrer parforholdet, ødelegger samtaler, gir dårlig nattesøvn, og barna står fullstendig overlatt til seg selv og skriker etter oppmerksomhet mens foreldrene sitter som zombier. Er alt helsvart eller gjøres det noe for å endre situasjonen? Flere har nå begynt å tenke på hvordan de bruker digitale verktøy. Bedrifter har mobilfrie møter. Familier innfører regler for de voksne om å legge vekk smarttelefoner, iPader og laptopper til barna er i seng. «Tidens store moteord blant foreldre er nærvær», skrev den danske avisen *Politiken* tidligere i år.

Flaut

Etter konfrontasjonen med datteren begynte Lars Bratsberg å sette mobilen på lydløs og legge den i gangen. Nå er Bratsberg, som til daglig jobber i Google, hjemme i sin tredje pappapermisjon. Og sønnen Mads får sannsynligvis vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene. Hver ettermiddag fra klokken fem til ni skruer Lars av mobiltelefonen.

Det siste halvannet året har han brukt på å skrive boken Logg av sammen med IT-gründer Thomas Moen som i likhet med Bratsberg erfarte at mobilbruken hans hadde gått for langt. «Når jeg ser tilbake på hvor fjern jeg var i sosiale sammenhenger før, blir jeg flau», sier Moen.

Verken han eller Bratsberg mener det er en god idé å logge helt av, men de håper folk vil begynne å reflektere og ta mer bevisste valg rundt sin egen teknologibruk.

Ingen ny kritikk

Begrensninger av egen teknologibruk vil trolig bli en ny måte å vise hvilken sosial gruppe man tilhører, på samme måte som for eksempel trening og slow food er det. Dette er fenomener som først og fremst er utbredt i den sosiale, økonomiske og kulturelle eliten. Både Lars Bratsberg og Thomas Moen tror at bevisst teknologibruk kan bli en klassemarkør. «Vi håper at det ikke bare blir en trend i enkelte miljøer, men mer et skifte med varig endring», sier de.

Samfunnsgeograf og lektor ved Markedshøyskolen Karl-Fredrik Tangen er mer kritisk. Han sier: «Tanken om at du må utsette de umiddelbare behovene dine, er en evig klassemarkør. Det gjelder også forholdet til barneoppdragelse. Og kritikken mot overdreven teknologibruk er ikke ny. Å være skeptisk til nye fenomener er en reaksjon som vi treffer på i forskjellige situasjoner opp gjennom historien. Man har vært redd for alt fra langt hår til cowboyfortellinger og VHS-videoer.» Tangen mener at dette ikke er et større problem enn at folk før satt og så på TV, eller at mødre satt og leste ukeblader og pratet med venninnene sine foran ungene. «Det ligger i moralen vår at ny teknologi er skummel», sier han.

For lite kritiske

Lars Bratberg mener derimot at vi har vært for lite kritiske. 42-åringen mener han tilhører en generasjon som har vært veldig opptatt av alt nytt, og som har glemt å stille spørsmål underveis. «Det virker som om vi nesten ikke har lagt merke til at vi sakte, men sikkert har endret atferdsmønster. For noen fungerer det greit, for andre ikke. Personlig føler jeg meg som en bedre pappa når jeg ikke blir forstyrret av andre enn ungene mine», sier han.

A. Spørsmål til teksten «Operasjon avlogging».

1. Hvorfor har mange nordmenn problemer med parforholdet og nattesøvnen?

Det er fordi gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjette minutt.

2. Hvorfor får lille Mads Bratsberg vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene fikk?

Det er fordi papaen hans begynte å sette mobilen på lydløs og legge den i gangen.

3. Hvorfor stiller Karl Fredrik Tangen seg kritisk til påstanden om overdreven teknologibruk i våre dager?

Det er fordi han synes at påstanden om overdreven teknologibruk i våre dager ligger i moralen vår at ny teknologi er skummel.

4. Hvorfor er Lars Bratsberg kritisk til teknologibruken i den generasjonen han tilhører?

Det er fordi han synes at den generasjonen ikke har lagt merke til at de har endret atferdsmønster. De har vært veldig opptatt av alt nytt og har glemt å stille spørsmål underveis. I tillegg føler han seg en bedre pappa når han ikke blir forstyrret av andre enn ungene sine.

B. Fullfør setningene slik at innholdet blir det samme som i artikkelen.

1. Da sjuåringen spurte ham, holdt han ett øye på ungene.

2. Generasjonen over 30 år er den siste generasjonen som husker hvordan verden var uten Internet.

3. Boken Logg av har han skrevet sammen med IT-gründer Thomas Moen.

4. I forskjellige situasjoner opp gjennom historien treffer vi en reaksjon som å være skeptisk til nye fenomener.

5. Lars Bratsberg føler seg som en bedre pappa når han ikke forstyrres av andre enn ungene sine.

C. Parsetninger

Fullfør setningene i linje B nedenfor.

Innholdet i setning B må være det samme som i setning A.

- A. Sjuåringen spurte: "Pappa, elsker du egentlig mobilen din høyere enn meg?"

B. Sjuåringen spurte om pappa elsker egentlig mobilen sin høyere enn ham.
- A. Bratsberg mener ikke det er en god idé å logge helt av. Det mener ikke Moen heller.

B. Verken Bratsberg og Moen mener det er en god idé å logge helt av.
- A. Det har blitt sagt av flere at det er viktig å begrense sin egen teknologibruk.

B. Det har blitt sagt av flere at det er viktig med begrensning av folks teknologibruk.
- A. Mobiltelefonen forstyrrer parforholdet.

B. Parforholdet blir forstyrret av Mobiltelefonen.

D. Ordlaging

Fyll ut de åpne feltene.

Substantiv	Verb	Adjektiv/partisipp
en overraskelse	å overraske	overraskende
en forstyrrelse	å forstyrre	forstyrrende
en endring	å endre	endret
en refleksjon	å reflektere	reflektiv / reflekterende

en overdriving	å overdrive	overdreven
en begrensning	å begrense	begrenset / begrensende
en kritikk	å kritisere	kritisert / kritiserende

E. Substantiv – adjektiv

Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.
Begge ordene skal være med i alle setningene.

god – idé

1. Kan du fortelle om noen av de gode idéene dine?
2. Hun hadde en mye bedre idé enn resten av gruppa.
3. Kan du komme med noen gode idéer?
4. Dette er den best idéen du noen gang har hatt.

F. Verb

Skriv verbene i riktig tid. Bruk riktig ordstilling. I noen setninger kan det være nødvendig å sette inn et hjelpeverb.

1. Jeg kan forstå ulike dialekter bedre hvis
 jeg - forstå
jeg har mer kontakt med flere
 jeg - ha
 personer som snakker dialekt.

2. I det siste lyttet jeg mye på lydbøker.
 jeg - lytte

For et år siden gjorde jeg aldri det.
 jeg - aldri - gjøre

3. Hvorfor hører du ikke på meg
du – ikke – høre

da jeg holder foredraget mitt i går?
jeg holde

4. Han sier at han aldri skal spille dataspill igjen,
han – aldri – spille
for han hadde en negativ opplevelse med dataspill
han ha
i fjor.

G. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Han ble usikker.

(selv om) Selv om spørsmålet ikke var direkte overraskende,
ble han usikker.

(likevel) Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Likevel
ble han usikker.

Bedrifter kjører mobilfrie møter. De ansatte blir alltid forstyrret.

(fordi) Bedrifter kjører mobilfrie møter fordi de ansatte alltid
blir forstyrret.

(derfor) De ansatte blir alltid forstyrret. Derfor kjører bedrifter
mobilfrie møter.

(så) De ansatte blir alltid forstyrret, så bedrifter kjører
mobilfrie møter.

III Stil

Velg bare én av oppgavene. Skriv en stil på ca. 300 ord.

Oppgave 1

Den teknologiske utviklingen de siste 15 årene har resultert i et samfunn hvor digitale verktøy som for eksempel smarttelefon, nettbrett og pc tar stadig mer av vår oppmerksomhet i hverdagen. Hva tror du dette gjør med oss som mennesker? Hva er dine tanker om denne utviklingen?

Overskrift: *Teknologien og mennesket*

Oppgave 2

Fortell om språksituasjonen i hjemlandet ditt: Er det mange språk der? Er det ett eller flere offisielle språk? Hvordan er dialektenes posisjon? Er det vanlig å beholde dialekten sin når man flytter, og er det akseptert at dialekt brukes i offentlige sammenhenger som for eksempel i parlamentet?

Overskrift: *Språksituasjonen i hjemlandet mitt*

Oppgave 3

«Hjemmelekser er urettferdig fordi ikke alle foreldrene har kunnskap nok til å hjelpe barna med leksene. Dessuten fører lekser til stress og krancling hjemme. Når de voksne er ferdig med arbeidsdagen sin, har de fri. Når barna er ferdig med sin arbeidsdag, har de likevel mer jobb å gjøre hjemme. La barna gjøre leksene på skolen den siste timen hver dag, så kan de komme hjem og ha tid til å være sammen med familie og venner, eller drive med sport og andre aktiviteter.»

Dette skriver en frustrert far i et avisinnlegg. Hva mener du om saken? Bruk gjerne dine egne erfaringer.

Overskrift: *Hjemmelekser*

Oppgave 4

«Konflikten mellom kvinnen og mannssamfunnet er kjernen i *Et dukkehjem* (1879)», skriver litteraturprofessor Edvard Beyer. Hvordan kommer denne konflikten fram i det bildet vi får av hovedpersonen i skuespillet, Nora?

Synes du at *Et dukkehjem* er relevant for å sette lys på kvinnens stilling i samfunnet i dag?

Overskrift: *Kvinnen og mannssamfunnet i Et dukkehjem*

Do not write
in this space

Jeg skriver om hvordan hjemmelekser kan være.

Først skal jeg sammenligne dagens situasjon med mine erfaringer fra gamle dager.

Deretter diskuterer jeg om kvalitet og mengde av lekser. I tillegg ser vi det fra barnas syn.

Da jeg gikk på barneskolen, hadde vi en lang dag. Vi gikk på lørdager også. Jeg hadde noen lekser, men jeg følte meg ikke kjedelig og hadde nok tid å leke etterpå.

På ungdomsskolen husker jeg godt en lekse. Vi hadde en notebok som vi kan gjøre hva vi vil. En dag tegnet jeg en hel Japan og skrev inn alle fylker. Jeg husker enda godt hvor 45 fylker ligger.

Som ei mor og en assistent på aktivitetsskolen kan jeg se hvordan barn gjør hjemme og på skolen. Det er veldig vanskelig å la barna sitte hjemme etter de kom hjem fra skolen. Mens på skolen er det lettere å la barna sitte på stolen. Jeg synes fordi andre barn også sitter, og det er rett etter skolen slutter ca. kl. 13.

Jeg synes at barn må ha hjemmelekser, men en passe mengde av leksene er viktig. Hvis det er for mye, blir barna slitne.

Kvaliteten av leksene er også viktig. Mange repetisjoner og kjedelige lekser er ikke populære blant barn. Til og med barn kommer til å hate lekser. Hvis barna gjør disse leksene, skal de bli flinkere av dem.

Jeg hører at noen foreldre ønsker at barn gjør leksene på skolen.

Jeg synes det er en fordel og en ulempe på det. Det er lettere for barn å skjønne at de må gjøre lekser på skolen fordi alle andre gjør, og det er satt en bestemt tid for leksene.

Men en viss lekse liker barn ikke å gjøre sammen med andre barn.

En av dem er å lese ei bok. Barna mine liker ikke å lese for andre voksne. Jeg synes å lese er litt personlig.

UNIVERSITY
OF OSLO

International Summer School

Candidate number/Kandidatnummer: 3276

Date/Dato 30.07.2015

Course/Kurs ISSN 0130

Page/Side 3 of/av 3

Do not write
in this space

Hvis en lekse er komplisert, er det også vanskelig å gjøre på skolen. Lekser som barn må finne materialer eller observere noe, har ofte en god kvalitet, men det passer ikke på skolen. En voksen kan ikke hjelpe 20 barn heller. å gjøre på

Min mening er at barna skal gjøre lekser, men de må inneholde en god mening og er en passe mengde. Jeg er også enig med å gjøre lekser på skolen. Det gir barna en god stimulering.